

7.6.2016

Yksikön päällikkö

Helsingin kaupunginmuseon lausunto koskien asemakaavan muutosta Annalassa, Vanhankaupungin kaupunginosassa

HEL 2016-004225 T 10 03 03

Helsingin kaupunginmuseo lausuu kaupunkisuunnitteluviraston laatimasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja asemakaavaluonnoksesta koskien Annalan aluetta Vanhassakaupungissa. Museo tarkastelee asemakaavan muutosta perustehtävänsä mukaan kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Asemakaavan muutoksen tarkoituksena on muodostaa Annalan päärakennukselle ja kahdelle muulle pihapiirin rakennukselle erilliset ALY-tontit (asuin-, liike- ja toimistorakennusten tontti sekä julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue). Tavoitteena on mahdollistaa päärakennuksen ja kahden muun rakennuksen myynti mahdollisesti asuinkäyttöön. Alueella sijaitsee kahdeksan rakennusta. Asemakaavamuutoksen yhteydessä tarkistetaan rakennusten suojelumääräykset. Alueen rakennusoikeus ei muutu.

Annalan alue on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009). Alue on myös muinaismuistoaluetta. Helsingin Yleiskaava 2002:ssa alue on virkistysaluetta sekä kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta. Voimassa olevassa asemakaavassa (2003) Annalan alue on kokonaan merkitty historiallisesti arvokkaaksi puistoalueeksi. Rakennukset on merkitty suojeltaviksi seuraavasti: päärakennus ja orangeria on suojeltu sr-1-merkinnällä ja muut rakennukset sr-2-merkinnällä. Puistoalue on merkitty VP-1 -alueena eli historiallisesti arvokkaana puistoalueena.

Asemakaavan muutosluonnoksessa on esitetty, että Annalan huvilalle ja sen vieressä sijaitsevalle Puutarhurin talolle sekä entiselle työntekijöiden asuintalolle alueen pohjoisosassa muodostetaan asuintontit. Kaupungin tavoitteena on Annalan huvilan myyminen. Voimassa olevan asemakaavan suojelumerkinnot säilyvät ennallaan, paitsi orangerian suojelumerkintä sr-1, joka muutetaan sr-2-merkinnäksi. Puistoalue on merkitty VP-1 alueeksi eli historiallisesti arvokkaaksi puistoalueeksi.

Annalan kulttuurihistoriallinen merkitys

Annalan alueen päärakennus, Villa Anneberg, on kauppaneuvos G.O. Waseniuksen 1830-luvun alkuun mennessä rakennuttama kesähuvila puutarhoineen. Wasenius vuokrasi kaupungilta maa-alueen vuonna

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo>

Puhelin
+358 9 310 36630
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

7.6.2016

Yksikön päällikkö

1826 Vanhastakaupungista. Maista muodostettiin Villa Anneberg. Kaupungin vuokraehtojen mukaan tuli alueelle perustaa hyvin hoidettu maatila.

Päärakennuksen lisäksi Annalan alueella on useita 1800-luvulta peräisin olevia talousrakennuksia pihapiireineen. Annalan huvila sijaitsee maisemallisesti näkyvällä paikalla mäen laella. Huvilan edessä aukeaa muotopuutarha, jonka aksiaalinen sommitelma muodostuu kivituhkاپintaisista poluista, mukulakivetyistä portaista, luonnonkivimuureista ja kesäkukka- ja perennaistutuksista. Päärakennuksen pohjoispuolella on puutarhurin talon, karjasuojan, vaunuliiterin ja saunan rajaama pihapiiri. Orangeria eli kasvihuone sijaitsee puiston itäreunalla. Puiston alkupe-
räisen suunnittelijan nimeä tai tarkkaa suunnitteluajankohtaa ei tunne-
ta. Wasenius lienee ollut suunnitellun ideoiden ja tavoitteiden takana,
mutta on todennäköistä, että hänen apunaan on ollut koulutuksen saa-
nut puutarhuri.

Annalan huvila edustaa alun perin varhaista esimerkkiä porvariston ke-
sähuvilatyyppistä. Aluetta kutsutaan myös Annalan kartanoksi, vaikka se
ei varsinainen kartano olekaan. Waseniuksen aikana toteutetut puutar-
ha ja puisto noudattivat saman ajankohdan suomalaisten kartanopuis-
tojen muotoa, jossa päärakennuksen edustalle sijoitettiin muotopuutar-
ha käytävä- ja istutussommitelmiseen ja muotopuutarhaa täydentävä
maisemapuisto. Puutarhaan kuuluivat olennaisesti hyötypuutarha ja
kasvihuone.

Waseniuksen kuoleman jälkeen huvila puutarhoineen ja puistoineen
siirtyi tämän pojalle ja periytyi suvussa eteenpäin kunnes se tuli vuonna
1940 Helsingin kaupungin omistukseen. Kaupunki vuokrasi maat ja ta-
lousrakennukset kersantti Väinö O. Liemolalle, joka harjoitti Annalassa
kauppapuutarhatoimintaa vuoteen 1958, jolloin hän irtisanoi vuokraoi-
keutensa. Tämän jälkeen viljelysmaita hoiti kaupungin tonttiosasto,
myös työhuone- ja varastotilat olivat kaupungin käytössä. Sittenmin
Annalan pellot vuokrattiin Toukolan Sosiaalidemokraattiselle yhdistyk-
selle viljelypalstoiksi (1978), kunnes palsta-asioiden hoito luovutettiin
Helsingin kaupungin siirtolapuutarhatoimistolle ja vuodesta 1994 läh-
tien Toukola-Vanhankaupungin yhdistykselle.

Annalan puiston itäosaan, Hämeentien varteen, rakennettiin neljä
asuinkerrostaloa Sosiaalisen asuntotuotannon toimesta vuosina 1946–
1948.

Annalan puiston kunnostustyöt valmistuivat vuonna 2000 pitkän suun-
nittelu- ja toteutustyön jälkeen.

Kaupunginmuseon kanta

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki
[http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu-
seo](http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu-
seo)

Puhelin
+358 9 310 36630
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

7.6.2016

Yksikön päällikkö

Annalan 1800-luvulta peräisin oleva huvilaympäristö on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). Annalan puisto on yksi Helsingin kaupungin rakennusviraston arvoympäristöistä ja alueen arvot on jo edellisessä asemakaavavaiheessa tunnistettu ja asianmukaisesti otettu huomioon mm. suojelumerkinnöin ja tarpeellisin määräyksin. Annalan kartanoympäristö on tärkeä virkistysalue sekä erityisesti puutarhakulttuurin ja hyötykasviviljelyn yhteisöllinen keskus, jota on kehitetty vuosikausia yhteistyössä eri toimijoiden ja kaupungin eri virastojen kesken kartanoympäristöjen kehittämistyössä. Kaavahankkeen vaikutukset ovat Annalan tulevaisuuden kannalta merkittävät: rakennusten käyttötarkoituksen muutos, joka mahdollistaa yksityisasumisen niissä, vaikuttaa merkittävästi pitkään julkisessa käytössä toimineen alueen luonteeseen. Kaupunginmuseo katsoo, ettei aluetta tule pilkkoa asuintonteiksi vaan säilyttää se kokonaisuudessaan puistoalueena, jonka sisällä rakennuksissa tulee olla pääkäyttötarkoituksena julkinen toiminta. Lisäksi asemakaava-alueen tulee käsittää koko Annalan puisto-alue, ja turvata alueen säilyminen yhtenäisenä, julkisena viheralueena.

Alue on kokonaisuudessaan muinaismuistoaluetta ja tulee merkitä kaavakarttaan niin. Suojelumerkinnät ovat muuten asianmukaiset.

Kaupunginmuseolla ei ole asemakaavan muutosluonnoksesta muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Riitta Pakarinen
vs. yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus